

A felsőfokú könnyűipari képzés hazai megújítása

(Bologna folyamat)

Bolognai nyilatkozat [1]

Az európai oktatási miniszterek immár 5 éve, 1999 júniusában nyilatkozatot írtak alá a határok nélküli európai oktatási térség kialakításáért, melynek értelmében harmonizálják a felsőoktatást.

Ez a törekvés abba a célkitűzésbe illik bele, hogy Európának el kell érnie, illetve meg kell haladnia az USA, illetve Japán gazdasági eredményeit, amihez viszont a versenyképesség fokozására és a tudás alapú társadalom kialakítására van szükség. Olyan felsőoktatást kell kialakítani, hogy az a valós gazdasági és társadalmi igényekhez illeszkedjék. Olyan szakembereket kell képezni, akik egyrészt kielégítik a munkaerőpiac igényeit és a tanult ismereteket hasznosítani tudják, másrészt alkalmasak lesznek az „új” megismerésére és alkalmazására, valamint az élethosszig tartó tanulásra (long life learning).

A Bolognai nyilatkozat a fenti célok elérését az angolszász rendszerű kétfélelépcsős és egymásra épülő (Bachelor/Master) képzés keretében kívánja megvalósítani. Ezt egészíti ki az „elitképzésnek” tekintett harmadik lépcső, a doktori fokozat (Ph.D.) megszerzése.

Mit jelent az új szerkezetű képzés Magyarország számára? [2.3]

Amikor Magyarország aláírta a nyilatkozatot, vállalta, hogy átalakítja felsőfokú képzési rendszerét, ugyanis a fent említett Bachelor=BSc=alapképzés és a második szintű Master = MSc=mesterképzés nem felel meg a jelenlegi főiskolai, illetve egyetemi képzésnek.

Jelenleg a főiskolai képzés elsősorban a munkaerőpiacon jól használható differenciált szakmai ismereteket nyújt, mélyebb alapképzés nélkül, az egyetem pedig széles, tudományos alapokra épülő általános és specifikus tudást ad, relatíve szűk gyakorlati ismerettel.

Az új rendszerben az alapképzés – szakoktól függően – 3-4 évig tart, és olyan diplomához (BSc) vezet, melyet a munkaerőpiac elfogad, és ugyanakkor alkalmas a mesterképzésbe (MSc) lépéshez is. Az alapképzés tehát a jelenlegihez képest **kibővített alapismereteket** ad, de ugyanakkor már a 2. félévtől **speciális szakmai tudást** is oktat.

A második lépcső (MSc) – megint csak szakoktól függően – 2-3 éves lesz. A tárgyak differenciált szakismereteket tartalmaznak.

A belépés mindkét szintre versenyszerű, a kilépés diplomatervhez és záróvizsgálathoz van kötve.

A rendszer nagyobb mobilitást tesz lehetővé a hallgatóknak, mind országon belül, mind Európában, hiszen minden vizsga, illetve gyakorlat meghatározott kreditpontot jelent (egy félév általában 30 kreditnek felel meg), és meghatározott tárgyak elsajátítása és a hozzá tartozó kreditek megszerzése lehetővé teszi, hogy a hallgató másutt (akár külföldön) folytassa tanulmányait.

Ehhez természetesen a diplomák és oklevelek világos és összehasonlító megnevezésére és európai csereszabattosságra van szükség.

Sürgyet az idő az új tantervek kialakítására

A Bolognai nyilatkozat aláírása óta tehát már több éve folyik Magyarországon a felsőoktatási struktúra átalakításának előkészítése. Az Oktatási Minisztérium az egyetemek, főiskolák és szakmai érdekérvényesítő szervezetek (kamarák, szakmai szövetségek) bevonásával alakítja ki a hazai lehetőségeknek és igényeknek megfelelő, és ugyanakkor az európai rendszerhez igazodó oktatási szerkezetet, minden tudományterületen és képzési ágban. Forgatókönyveket

hoztak létre a műszaki, közgazdasági agrár, tanárképzés, valamint az egészségügyi képzés átalakítására. A kétszintű mérnökképzés kialakításának vezetője *Dr. Molnár Károly*, egyetemi tanár, rektorhelyettes (Budapesti Műszaki Egyetem, BME), ezen belül a könnyűipari szaké *Dr. Koczor Zoltán*, kutatási főigazgatóhelyettes (Budapesti Műszaki Főiskola, BMF).

2010-re valamennyi szakmában végzett hallgatónak ebből a lineáris képzési rendszerből kell kilépnie, ami azt is jelenti, hogy **2005-2006-ban csak így indulhat alapképzés (BSc)** pl. a Budapesti Műszaki Főiskolán.

Az új típusú oktatás bevezetéséhez a Minisztérium által elfogadott képzési terv és tanrend szükséges, melynek minőségéért a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) felelős. A MAB szigorú szabályok alapján vizsgálja az oktatás személyi, tárgyi és egyéb feltételeit, valamint azt, hogy a „felhasználó”, esetünkben az ipar igényei szerint alakul-e a 2005-ben induló kísérleti képzés.

A papír, csomagoló és a nyomdász szakma oktatásának átalakítása a BMF-en [4].

Szaktáink felsőfokú oktatásának színvonalát eddig is elsősorban a BMF és a Nyugat-Magyarországi Egyetem (Sopron) volt, és a jövőben is ez marad.

Erre alapot ad az, hogy annak ellenére, hogy a felsőoktatási struktúra átalakításával egyidejűleg a most hazánkban érvényes 450 szak 100-ra szűkül, a *könnyűipari mérnök, mint önálló szak* megmarad a szaklistán. Ez óriási eredménynek könyvelhető el, a BMF vezetőinek sikeres működése révén.

Az új struktúra kialakítása során *Dr. Erdélyi József*, a BMF Rejtő Sándor Könnyűipari Mérnöki Főiskolai Kar főigazgatója és *Dr. Koczor Zoltán*, kutatási főigazgatóhelyettes számos alkalommal konzultált a papír- és nyomdaipar képviselőivel a könnyűipari BSc szak előkészítéséről. Ilyen megbeszélésekre került sor a főiskolán 2004. május 20-án,

Dr. Erdélyi József

Dr. Koczor Zoltán

illetve június 2-án a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület Végrehajtó Bizottsága és a Magyar Nyomdász és Papíripari Szakmai Szövetség (MNYPSSz) vezetőségével közösen.

Az első ülésen a Nyugat-magyarországi Egyetem képviselője (mint a 2006-ban indítandó Könnyűipari MSc képzés felelőse), valamint a textilipar szakértője is résztvett.

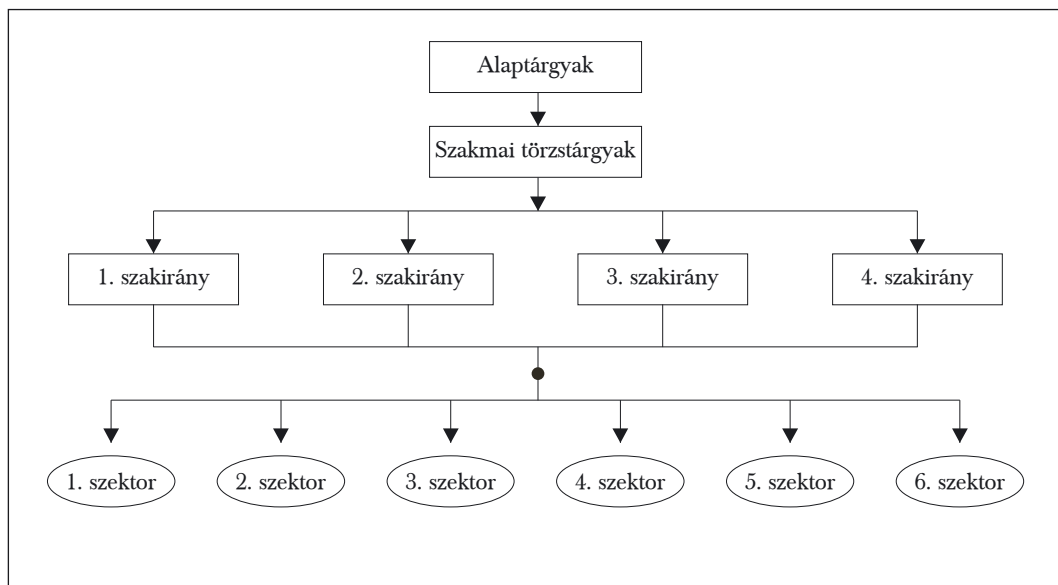
A könnyűipari mérnök szakképzési struktúrája

A tervezett képzési követelmények benyújtása előtt *Dr. Erdélyi József* és *Dr. Koczor Zoltán* a következő BSc képzési struktúrát mutatta be a szakma képviselőinek (ld. köv. old.)

A hallgató tehát a természettudományi és gazdasági, valamint humán alapozás után a szakmai törzstárgyak moduljában technológiai, tervezési, informatikai alapismereteket sajátít el, majd szakirányonként (4) kötelezően választható tárgyakkal bővíti ismereteit, és ezt követően hat iparág (bőripar, textilipar, ruhateknológia, **papíripar**, csomagolótechnológia és végül média- és **nyomdaipar**) szerint kidolgozott meghatározható ismeretanyagot sajátított el szektoronként.

A szabadon választható nem szakmai tárgyak aránya a 3 éves, 180 kreditpontos rendszeren belül 5%.

Ezeknek az ismereteknek a birtokában a könnyűipari mérnök szakon, BSc fokozatban

végzett hallgató képes lesz a könnyűipari feldolgozás-technológia piaci igényeinek felmérésére, a termelési folyamatok problémáinak megoldására, a termék- és technológiamérési módszerek alkalmazására, valamint a vállalkozások szervezésére. Ugyanakkor ismeretei lehetővé teszik az MSc fokozatra való beiratkozást is, pl. Sopronban vagy a BME-n.

A munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő 4 szakirány a következő területeken ad elmélyült ismereteket:

1. Divat és média
2. Kompozit és konstrukció
3. Technológia és logisztika
4. Ipari rendszerfejlesztő

Ezekre a szakirányokra az 1.év végén kell a hallgatóknak jelentkezni.

A szakma képviselőinek véleménye

Dr. Erdélyi József és Dr. Koczor Zoltán előadását követően a PnyME és a MNyPSzSz jelenlévő képviselői elismeréssel adóztak a főiskola által kialakított oktatási szerkezetnek,

ugyanakkor bizonyos aggodalmuknak adtak hangot amiatt, hogy ebben a rendszerben, ahol a „papír, a csomagolás, a nyomda” nem a képzés kezdetén, hanem csak a szektorokra bontásnál jelenik meg, féltő, hogy szakmáink megismertetése, megszerettetése nem lesz elég hatékony.

A főiskola jelen lévő vezetői rámutattak arra, hogy már ma sem a „papír, nyomda” és más kulcsszavak vonzzák a hallgatókat. Az idei beiskolázásoknál az első helyen megjelölt szakirányok közül pl. a papírra mindössze 1 hallgató jelentkezett 274-ből, ugyanakkor a környezetvédelem (62), a média (45), a terméktervezés (43) vitte el a hallgatók jórészét.

Ma már ezek tehát a vonzó hívószavak, és az új oktatási struktúrában tervezett 4 választható szakirány ezeket a hallgatói igényeket elégíti ki, ugyanakkor megfelel az ipar általánosabb funkcióinak.

Szoros együttműködés szükséges a főiskola és a szakma között

Az eddig is példamutató együttműködést tovább kell fokozni.

Ha a hallgatót az 1. év utánra tervezett termelési gyakorlaton szívesen fogadják az üzemek és értelmes munkával látják el őket, akkor kialakul a vonzóerő az ipar irányába. Ha a gyárak érdekes szakdolgozati témákat adnak, és segítenek azok megoldásában, akkor nem lesz hiány szakmásteretben, elkötelezettségben.

A főiskola és az ipar közös erőfeszítése révén továbbra is biztosítani lehet a felsőfokú szakmai utánpótlást iparágaink részére. Ez óriási felelősséget ró mindkét félre a jövő eredményes alakításában.

Polyánszky Éva

Irodalom:

[1] A Magyar Akkreditációs Bizottság kiadványa a „Bologna-nap” alkalmából (2001. május 31., Budapest)

[2] *Polyánszky Éva*: A magyar felsőoktatás hosszú távú átalakítása, Papíripar XLV. (6) 238 (2001)

[3] *Molnár Károly*: A kétszintű mérnökképzés bevezetése Magyarországon (A BME kiadványa, 2002.febr.7.)

[4] *Koczor Zoltán*: Alapképzési szak (BSc) létesítésére irányuló kérelem (BMF, 2004. május 7.)

Helyreigazítás

A Papíripar 2004. évi 3. számában

– A 116. oldalon helytelenül jelent meg a CEPI 2003. évi előzetes statisztikája c. cikk első alcíme.

A helyes változat : A CEPI országok papírtermelésének növekedése meghaladta a 2%-ot.

– A 94. oldalon a forrásmegjelölés hibás volt.

Helyesen: Magyar Gyáripar

a szerkesztő

A szerkesztésért felelős: **Dr. Polyánszky Éva**

A szerkesztőség címe : 1027 Budapest, Fő utca 68. IV. em 416.

Postacím: 1371 Budapest, Pf. 433

Kiadja: a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület

Telefon: 457-0633

Telefon/fax: 202-0256

E-mail: mail.pnyeme@mtesz.hu

honlap: www.pnyeme.hu

Felelős kiadó: **Fábián Endre** főtítkár

Szedés, tördelés, nyomás:

MODOK és Társa Kft., Kiskunhalas

Ügyvezető igazgató **Modok Balázs**

Terjeszti a PNYME

Előfizethető a PNYME titkárságán, közvetlenül vagy postautalványon

Egy szám ára: 250Ft + ÁFA

Előfizetési díj egy évre: 1500 Ft + ÁFA

Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft.

1011 Budapest, Szilágyi Dezső tér 6.

E-mail: batthyany&kulturpress.hu

Hírdetések felvétele: a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület titkárságán

1027 Budapest, Fő utca 68, IV. em. 416.

Telefon: 457-0633

Telefon/fax: 202-0256

HU ISSN 0031-1448